

PALTA MO

KONSERNIOHJE

Kunnanhallitus 26.10.2026 § xx
Kunnanvaltuusto xx.xx.2026 § xx

Sisällys

1	KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITTEET.....	1
2	SOVELTAMISALA JA SITOVUUS.....	1
3	OMISTAJAOHJAUKSEN PERIAATTEET	1
4	KONSERNIJOHTO, TOIMIVALTA JA VASTUUT	2
5	TYTÄRYHTIÖIDEN HALLINTO JA HALLITUSTEN KOKOONPANO	2
6	KUNNAN ENNAKKOKANNAN HANKKIMINEN.....	3
7	TALOUDEN JA INVESTOINTIEN SUUNNITTELU JA OHJAUS.....	4
8	KONSERNIRAPORTOINTI JA SEURANTA.....	4
9	SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA	5
10	VARAUTUMINEN, JATKUVUUDENHALLINTA JA KOKONAISTURVALLISUUS	5
11	KONSERNIN SISÄISET PALVELUT JA HANKINNAT	5
12	RAHOITUS, TAKAUKSET JA VAKUUDET.....	6
13	HENKILÖSTÖPOLITIikka	6
14	TIEDONHALLINTA, TIETOSUOJA JA KYBERTURVALLISUUS	6
15	VIESTINTÄ JA TIEDOTTAMINEN	7
16	LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TIETOJENSAANTIOIKEUS	7
17	TILINTARKASTUS JA TARKASTUSLAUTAKUNNAN TIEDONSAANTI	7
18	HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA	8
18.1	Hyvän hallinto- ja johtamistavan periaatteet	8
18.2	Yhtiökokous.....	8
18.2.1	Yhtiökokouksen koollekutsuminen ja käsiteltävät asiat	8
18.2.2	Yhtiökokouskutsun liitteet.....	8
18.2.3	Yhtiökokouksen pöytäkirja	9
18.3	Hallituksen tehtävät ja työskentely	9
18.4	Toimitusjohtajan asema ja tehtävät.....	9
18.5	Esteellisyys, sidonnaisuudet ja eturistiriidat.....	10
18.6	Eettiset toimintaperiaatteet ja väärinkäytösten ehkäiseminen	10
18.7	Hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutumisen seuranta.....	10
19	OHJEEN VOIMAANTULO JA SEURANTA.....	11

1 KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Tämä konserniohje on Paltamon kunnan omistajaohjauksen ja konsernivalvonnan käytännön ohje. Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n nojalla omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Omistajaohjauksesta säädetään kuntalain 46 §:ssä. Konserniohjetta sovelletaan kuntalain 47 §:n mukaisesti kunnan tytäryhteisöjen sekä soveltuvien osin osakkuusyhteisöjen omistajaohjaukseen.

Konserniohjeella luodaan Paltamon kuntakonsernille yhtenäiset omistajaohjauksen, johtamisen, seurannan ja valvonnan menettelytavat. Ohjeen tavoitteena on varmistaa, että kuntakonsernia johdetaan kokonaisuutena kunnan strategian, valtuuston asettamien tavoitteiden ja kuntakonsernin kokonaisedun mukaisesti.

Omistajaohjauksella edistetään kunnan omistusten tarkoituksenmukaista, suunnitelmallista, pitkäjänteistä ja taloudellisesti kestävää hoitoa. Tytäryhteisön toiminnan tulee tukea sille määritettyä omistamisen tarkoitusta ja kunnan strategisia tavoitteita siten, että samalla kunnioitetaan yhteisön johdon lakisääteisiä velvollisuuksia ja yhteisön etua.

2 SOVELTAMISALA JA SITOVUUS

Konserniohje koskee Paltamon kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä niiden tytäryhteisöjä. Ohjetta sovelletaan soveltuvien osin osakkuusyhteisöjen, kuntayhtymien ja muiden sellaisten yhteisöjen omistajaohjaukseen, joissa kunnalla on omistukseen, jäsenyyteen, sopimukseen tai rahoitukseen perustuva vaikutusmahdollisuus. Tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

Ajantasainen luettelo kuntakonserniin kuuluvista yhteisöistä ylläpidetään kunnan talousarvio- ja tilinpäätösasiakirjoissa tai muussa konsernijohtoon määräämässä ajantasaisessa rekisterissä. Tätä ohjetta hyväksyttäessä Paltamon kunnan kokonaan omistamia tytäryhteisöjä ovat Kiinteistö Oy Paltamon Kiehin ja Paltamon toimitilat Oy.

Tytäryhteisön hallituksen tulee käsitellä konserniohje ja sitoutua noudattamaan sitä, jollei pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, säännöistä tai osakassopimuksesta muuta johdu. Kunta ottaa omistajaohjauksessa huomioon yhteisön kaikkien omistajien yhdenvertaisen kohtelun. Konserniohje ei muuta yhteisön johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Jos konserniohjeeseen perustuva yksittäinen ohje on ristiriidassa yhteisöä koskevan pakottavan sääntelyn tai yhteisön edun kanssa, yhteisön johdon tulee ilmoittaa asiasta viipymättä kirjallisesti kunnanjohtajalle.

3 OMISTAJAOHJAUKSEN PERIAATTEET

Kunnan omistajapolitiikka perustuu kuntastrategiaan. Omistamisella tulee olla kunnan tehtäviin, palvelujen järjestämiseen, elinvoimaan, talouteen tai muuhun strategiseen tavoitteeseen liittyvä perusteltu tarkoitus.

Omistajaohjauksessa arvioidaan säännöllisesti omistuksen strategista merkitystä, yhteisölle asetettujen tavoitteiden toteutumista, taloudellista asemaa, riskejä sekä sitä, onko omistus edelleen tarkoituksenmukainen tapa toteuttaa kunnan tavoitteita.

Omistajaohjauksessa noudatetaan avoimuutta, ennakoitavuutta, yhdenvertaisuutta ja pitkäjänteisyyttä. Kunnan omistajaohjaus kohdistuu yhteisöille asetettaviin tavoitteisiin, omistajan tahdon ilmaisemiseen sekä tavoitteiden toteutumisen seurantaan.

4 KONSERNIJOHTO, TOIMIVALTA JA VASTUUT

Paltamon kunnan hallintosäännön mukaan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja hallintojohtaja. Niiden tehtävät ja toimivalta määräytyvät hallintosäännön sekä tämän konserniohjeen mukaisesti.

Kunnanhallitus vastaa hallintosäännön mukaisesti omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta, omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan organisoinnista. Kunnanhallitus antaa konserniohjeen edellyttämässä asioissa kunnan ennakkokannan, vastaa tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten nimitysprosessista, nimeää kunnan ehdokkaat tytäryhteisöjen hallituksiin sekä nimeää yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet. Kunnanhallitus määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon.

Kunnanjohtaja toimii hallintosäännön mukaisesti konsernin johtajana ja vastaa konsernin operatiivisesta johtamisesta ja valvonnasta. Hän myötävaikuttaa aktiivisella omistajaohjauksella ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan, käy omistajaohjauksen edellyttämät keskustelut tytäryhteisöjen johdon kanssa, seuraa tavoitteiden ja omistajapolitiittisten linjausten toteutumista sekä tuo olennaiset asiat kunnanhallituksen käsiteltäviksi.

Kunnan yhteisöihin nimeämien edustajien tulee toimia siten, että valtuuston asettamat tavoitteet ja kunnan kokonaisuuteen toteutuvat, ottaen samalla huomioon yhteisön etu ja hallintoelimen jäsenen lakisääteiset velvollisuudet.

5 TYTÄRYHTIÖIDEN HALLINTO JA HALLITUSTEN KOKOONPANO

Omistajan keskeisiä vaikuttamismuotoja yhteisön toimintaan on edustajien valitseminen yhteisön hallinto- ja päätöksentekoeleimiin. Tytäryhteisön hallituksen kokoonpanon tulee kokonaisuutena vastata yhteisön toiminnan laajuutta ja luonnetta. Hallituksella tulee olla riittävä yhteisön toimialan, talouden, liiketoiminnan, strategian, riskienhallinnan ja hallitustyöskentelyn osaaminen sekä kyky ohjata ja valvoa toimivaa johtoa.

Hallituksen jäseniä nimettäessä otetaan huomioon tasa-arvolain vaatimukset, esteellisyys, riippumattomuus ja mahdolliset eturistiriidat. Tarvittaessa hallitukseen voidaan nimetä kuntaorganisaation ulkopuolista asiantuntemusta.

Hallituksen puheenjohtaja huolehtii siitä, että uudet hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja perehdytetään konserniohjeeseen, omistajan tavoitteisiin sekä yhteisön toimintaan, talouteen ja keskeisiin riskeihin.

Konserniyhteisöjen tulee tarvittaessa järjestää hallituksen jäsenille koulutusta. Hallituksen jäsenille suositellaan tehtävän edellyttämän osaamisen ja aiemman koulutuksen perusteella HHJ-kurssia, Kuntaliiton Kho-opintokokonaisuutta tai muuta vastaavaa hallitustyöskentelyn koulutusta.

Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisöjen hallitusten kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella. Läsnäolo- ja puheoikeuden käytössä noudatetaan yhtiöjärjestyksestä, soveltuvaan lainsäädäntöä sekä salassapitoa ja eturistiriitoja koskevia vaatimuksia. Läsnäolo- ja puheoikeus ei tee kunnanjohtajasta hallituksen jäsentä eikä siirrä hallituksen vastuuta. Tytäryhteisön tulee toimittaa kunnanjohtajalle hallituksen kokouskutsu ja kokousaineisto riittävän ajoissa.

Konsernijohto voi lisäksi pyytää omistajaohjauksen ja konsernivalvonnan kannalta tarpeellisia pöytäkirjoja ja muita aineistoja lain sallimissa rajoissa.

6 KUNNAN ENNAKKOKANNAN HANKKIMINEN

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan tai toimitusjohtajan tulee hankkia jo asian valmisteluvaiheessa kunnan ennakkokanta toimenpiteeseen, jolla on tai voi olla merkittävä vaikutus yhteisön tai kuntakonsernin toimintaan, talouteen, riskeihin, palveluihin tai omistaja-arvoon. Ennakkokannan hankkiminen ei siirrä päätösvaltaa tai oikeudellista vastuuta yhteisön toimitusjohtajalle. Ennakkokanta hankitaan ainakin seuraavissa asioissa:

1. tytäryhteisön perustaminen, purkaminen, sulautuminen, jakautuminen tai muu olennainen juridisen rakenteen muutos
2. periaatteellisesti tai taloudellisesti merkittävä sopimus, pitkäaikainen sitoumus, olennainen ulkoistus tai muu järjestely, jolla voi olla vaikutusta yhteisön sidossuhteisiin tai kunnan mahdollisuuteen hankkia palveluja yhteisöltä ilman kilpailutusta
3. toiminta-ajatuksen, toimialan tai liiketoiminnan olennainen muuttaminen
4. yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen olennainen muuttaminen
5. toimitusjohtajan valinta, toimitusjohtajasopimus ja olennaiset muutokset palkkaus- tai kannustinjärjestelmiin
6. toimintaan nähden merkittävä investointi tai investoinnin olennainen muuttaminen
7. kiinteistö- tai yrityskauppa, osakkeiden, liiketoiminnan tai muun toiminnan kannalta tärkeän omaisuuden tai oikeuden hankinta, myynti, pitkäaikainen vuokraus, luovutus tai panttaus
8. merkittävä lainanotto tai -anto, vakuuden tai takauksen antaminen, johdannaisten käyttö tai muu merkittävä rahoitusjärjestely
9. merkittävä henkilöstöä, työehtosopimusta tai eläkevakuuttamista koskeva ratkaisu
10. voitonjakoehdotus silloin, kun sillä on olennainen merkitys yhteisön rahoitusasemaan tai kunnan talouteen
11. selvitystilaan, konkurssiin tai yrityssaneeraukseen hakeutuminen
12. muu asia, jolla voi olla olennainen vaikutus kuntakonsernin kokonaisuuteen, kunnan talouteen, palveluihin, turvallisuuteen tai maineeseen.

Kunnan ennakkokanta pyydetään kirjallisesti niin ajoissa, että konsernijohtajalla on tosiasiallinen mahdollisuus valmistella asia kunnanhallituksen päätettäväksi. Pyyntöissä kuvataan asian perusteet, taloudelliset vaikutukset, riskit, vaihtoehdot ja suunniteltu päätösaikataulu. Ennakkokannan saamiseksi yhteisön tulee toimittaa kaikki olennaiset tiedot asiaan liittyen. Yhteisön tulee eritellä selkeästi ne tiedot ja asiakirjat, jotka tulee pitää salassa.

Tytäryhteisön hallituksen tulee huolehtia siitä, että omistajan ennakkokanta on hankittu ennen asian ratkaisemista ja että ennakkokannan hankkiminen sekä sen keskeinen sisältö merkitään asianomaisen toimielimen pöytäkirjaan salassapitosäännökset huomioon ottaen.

7 TALouden JA INVESTOINTIEN SUUNNITTELu JA OHJAUS

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille kuntastrategiasta ja omistajapolitiikasta johdetut toiminnan ja talouden tavoitteet. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä.

Tytäryhteisön talous- ja toimintasuunnittelun tulee perustua omistajan asettamiin tavoitteisiin. Yhteisön hallitus vastaa talouden asianmukaisesta järjestämisestä ja siitä, että toiminta on taloudellisesti kestävä.

Tytäryhteisön tulee toimittaa kunnalle kunnan talousarvion, taloussuunnitelman ja konsernitilinpäätöksen valmistelussa tarvittavat tiedot tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmistaan, rahoitustarpeistaan, olennaisista sitoumuksistaan sekä riskeistä ja epävarmuustekijöistä kunnan antaman aikataulun mukaisesti. Merkittävistä talous- tai investointisuunnitelman muutoksista ja ennakoimattomasta rahoitustarpeesta on ilmoitettava konsernijohtolle viipymättä.

8 KONSERNIRAPORTOINTI JA SEURANTA

Konsernivalvonta tarkoittaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden, taloudellisen aseman, tavoitteiden toteutumisen ja riskien seurantaa, analysointia ja raportointia. Konsernijohto määrittää raportoinnin tarkemman sisällön, aikataulun ja raportointipohjat.

Tytäryhteisön tulee raportoida vähintään osavuosiseurannan ja tilinpäätöksen yhteydessä valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehityksestä, investoinneista, rahoitusasemasta sekä olennaisista riskeistä. Olennaisesta poikkeamasta on raportoitava välittömästi.

Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuva yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitotapaa.

Kunnanhallitus tai kunnanjohtaja voivat tarvittaessa kutsua tytäryhteisön toimitusjohtajan ja/tai hallituksen puheenjohtajan esittelemään yhteisön ajankohtaisia asioita sekä keskustelemaan toiminnasta, taloudesta, tulevaisuuden näkymistä ja keskeisistä riskeistä.

Kunnanjohtaja kutsuu vähintään kerran vuodessa tytäryhteisöjen toimitusjohtajat ja hallitusten puheenjohtajat yhteiseen konsernitapaamiseen. Tapaamisen tarkoituksena on edistää kuntakonsernin yhteistyötä, tiedonkulkua sekä toiminnan ja talouden yhteensovittamista. Tapaamisessa käsitellään kuntakonsernin yhteisten tavoitteiden toteutumista, tytäryhteisöjen ajankohtaisia asioita sekä tulevaisuuden näkymiä ja keskeisiä kehittämistarpeita. Tarpeen mukaan kunnanjohtaja voi kutsua tapaamiseen myös kunnanhallituksen puheenjohtajan ja kunnanvaltuuston puheenjohtajan. Kunnanjohtaja voi kutsua konsernitapaamiseen myös muita kunnan viranhaltijoita tai asiantuntijoita sen mukaan, mitä valmisteltavat asiat edellyttävät.

Tytäryhteisön tulee toimittaa konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavat tiedot kunnan antamien ohjeiden ja määräaikojen mukaisesti. Kuntakonsernissa pyritään yhdenmukaisiin tilinpäätös- ja raportointikäytäntöihin. Kunnanhallitus arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta ja asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista, tytäryhteisöille asetettujen tavoitteiden toteutumista, konsernivalvonnan toimivuutta sekä kuntakonsernin kokonaisedun toteutumista. Arvioinnin perusteella päätetään tarvittavista omistajaohjauksen kehittämistoimenpiteistä.

9 SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA

Tytäryhteisön hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat yhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Yhteisöllä tulee olla toiminnan laajuuteen ja riskeihin nähden riittävät menettelyt taloudellisten, toiminnallisten, juridisten, henkilöstö-, tietoturva-, omaisuus- ja vahinkoriskien tunnistamiseen, arviointiin, hallintaan ja seurantaan. Tytäryhteisöillä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet.

Yhteisön tulee raportoida konsernijohtolle olennaisista riskeistä sekä riskienhallinnan tilasta. Todennäköisesti realisoituvasta tai vaikutuksiltaan merkittävästä riskistä on ilmoitettava viipymättä.

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa soveltuvin osin kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteita. Vakuutusturvan tarkoituksenmukaisuus arvioidaan säännöllisesti ja mahdollisuudet konsernitasoisin ratkaisuihin hyödynnetään, kun se on taloudellisesti ja toiminnallisesti perusteltua.

Konserniyhteisöjen tulee huolehtia hallitustensa jäsenten ja toimitusjohtajan osalta riittävästä vastuuvakuutuksesta.

10 VARAUTUMINEN, JATKUVUUDENHALLINTA JA KOKONAIS- TURVALLISUUS

Tytäryhteisön tulee varautua toimintansa jatkuvuuden turvaamiseen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Yhteisön tulee tunnistaa toimintansa kriittiset tehtävät, keskeiset riippuvuudet ja toimitusketjut sekä ylläpitää toimintaansa nähden riittävää varautumis- ja jatkuvuussuunnittelua.

Tytäryhteisön tulee osallistua kunnan edellyttämällä tavalla kuntakonsernin yhteiseen varautumissuunnitteluun, harjoituksiin ja tilannekuvan muodostamiseen. Jatkuvuudenhallinta on otettava huomioon myös toiminnan kannalta kriittisissä hankinnoissa, sopimuksissa, tietojärjestelmissä ja palveluntuottajaketjuissa.

Yhteisön tulee ilmoittaa konsernijohtolle viipymättä sellaisesta häiriöstä tai uhasta, jolla voi olla olennainen vaikutus kunnan palveluihin, talouteen, turvallisuuteen, maineeseen tai kuntakonsernin toiminnan jatkuvuuteen.

11 KONSERNIN SISÄISET PALVELUT JA HANKINNAT

Konsernissa arvioidaan keskitettyjen palvelujen käyttöä kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta. Tällaisia palveluja voivat olla esimerkiksi talous- ja henkilöstöhallinto, tietohallinto, hankinnat, vakuuttaminen, rahoitus, toimitilat, viestintä ja lakipalvelut.

Tytäryhteisön tulee hankinnoissaan noudattaa sitä koskevaa hankintalainsäädäntöä ja soveltuvin osin kunnan hankintaohjeita. Hankinnoissa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin kokonaisuus, kilpailuneutraliteetti ja sidosyksikköasemaa koskevat edellytykset.

Kunnan hankintaohjeissa annetaan yksityiskohtaisemmat määräykset hankintojen menettelytavoista, yhteishankinnoista ja hankintavaltuuksista. Merkittävien käyttöomaisuushyödykkeiden ja arvopapereiden luovutuksista on neuvoteltava etukäteen konsernijohtoon kanssa. Asiassa noudatetaan lisäksi tämän konserniohjeen mukaista ennakkokannan hankkimista koskevaa menettelyä.

12 RAHOITUS, TAKAUKSET JA VAKUUDET

Tytäryhteisöjen konsernitiliin liittyminen arvioidaan yhtiökohtaisesti. Liittymisestä sovitaan erikseen ottaen huomioon yhtiön etu, rahoitussopimukset ja kuntakonsernin kokonaisuus. Myös osakkuusyhteisöjen on tietyissä tilanteissa mahdollista hyödyntää kunnan konsernitiliä. Konsernitiliin voidaan tarvittaessa lisätä luottolimiitti lyhytaikaisen rahoitustarpeen turvaamiseksi, mutta sitä ei ole tarkoitettu pitkäaikaisen lainan korvikkeeksi. Konsernitilin käytännön toimintaa hoitaa kunnan hallintopalvelut ja luottolimiitistä ja konsernitilin ehdoista päätetään hallintosäännön ja erillisten toimivaltapäätösten mukaisesti.

Tytäryhteisön rahoitus järjestetään taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla ottaen huomioon kuntakonsernin kokonaisuus ja kunnan rahoitusriskit. Asiassa noudatetaan lisäksi tämän konserniohjeen mukaista ennakkokannan hankkimista koskevaa menettelyä.

Kunnan takauksista ja muista vakuuksista päätetään kuntalain, hallintosäännön ja kunnan päätösten mukaisesti. Takauksia myönnettäessä arvioidaan muun muassa kunnan toimiala, EU:n valtiontukisääntely, vastavakuudet, hinnoittelu ja kunnan kokonaisriski. Kunnan edut turvataan kuntalain 129 §:n mukaisesti tarvittavilla vastavakuuksilla ottaen huomioon lain mukaiset poikkeukset.

Tytäryhteisö ei saa ilman konsernijohtoon ennakkokantaa käyttää omaisuuttaan vakuutena toisen yhteisön velasta tai antaa konsernin ulkopuoliselle taholle takausta, ellei se kuulu yhteisön tavanomaiseen liiketoimintaan.

13 HENKILÖSTÖPOLITIikka

Tytäryhteisöt noudattavat soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan keskeisiä periaatteita ottaen huomioon yhteisön toiminnan luonne ja työmarkkina-asema. Henkilöstöä koskevissa ratkaisuissa tulee edistää hyvää johtamista, työhyvinvointia, osaamisen kehittämistä ja vastuullista työnantajapolitiikkaa.

Konsernin sisäisissä henkilöstöjärjestelyissä ja mahdollisissa henkilöstön siirroissa huolehditaan yhteistoimintaa, liikkeen luovutusta, tietosuojaa ja palvelussuhteen ehtoja koskevien velvoitteiden asianmukaisesta täyttämisestä.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa Kevassa silloin, kun se on sovellettavan eläkevakuuttamista koskevan lainsäädännön mukaista ja tarkoituksenmukaista.

14 TIEDONHALLINTA, TIETOSUOJA JA KYBERTURVALLISUUS

Tytäryhteisön tulee huolehtia hallussaan olevien tietojen, henkilötietojen, asiakirjojen ja tietojärjestelmien asianmukaisesta hallinnasta, suojaamisesta ja säilyttämisestä sitä koskevan lainsäädännön ja sopimusvelvoitteiden mukaisesti.

Yhteisön tulee ylläpitää toiminnan riskeihin nähden riittävää tietoturvan ja kyberturvallisuuden tasoa. Olennaisista tietoturva- tai tietosuojapoikkeamista sekä kyberhäiriöistä, joilla voi olla vaikutusta kuntakonserniin tai kunnan palveluihin, on ilmoitettava viipymättä konsernijohtolle ja muille lainsäädännön edellyttämille tahoille.

Kunnan ja tytäryhteisön välisessä tietojenvaihdossa huolehditaan tietojen käyttötarkoituksesta, salassapidosta, henkilötietojen käsittelyn perusteista ja käyttöoikeuksista. Tytäryhteisö vastaa omalta osaltaan siitä, että sillä on oikeus luovuttaa kunnalle konserniohjauksessa tarvittavat tiedot.

15 VIESTINTÄ JA TIEDOTTAMINEN

Tytäryhteisön tulee tiedottaa toiminnastaan avoimesti, aktiivisesti ja oikea-aikaisesti yhteisöä koskevan lainsäädännön sallimissa rajoissa. Viestinnän tulee tukea kunnan strategiaa ja konsernille asetettuja tavoitteita sekä huomioida kunnan viestinnän yleiset periaatteet.

Yhteisön tulee informoida kunnanjohtajaa ennen sellaisen merkittävän asian julkistamista, jolla voidaan arvioida olevan olennainen vaikutus kunnan palveluihin, talouteen, maineeseen tai päätöksentekoon. Kriisi- ja häiriötilanteiden viestintä yhteensovitetaan kunnan kanssa.

Yhteisön viestinnästä vastaavat yhteisön hallitus ja toimitusjohtaja. Kunnan omistajaohjaukseen liittyvästä viestinnästä vastaa konsernijohto toimivaltansa mukaisesti.

16 LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TIETOJENSAANTIOIKEUS

Kunnan luottamushenkilöllä on kuntalain 83 § mukaisesti oikeus saada kunnan viranomaisilta luottamustoimensa hoitamiseksi tarpeellisina pitämiään tietoja ja asiakirjoja, myös sellaisia, jotka eivät ole vielä julkisia, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Luottamushenkilöllä on oikeus saada konsernijohtolta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja salassapitoa koskevien säännösten rajoissa. Tytäryhteisöjä koskevat tietopyynnot osoitetaan ensisijaisesti konsernijohtolle. Tytäryhteisöjen tulee osaltaan huolehtia siitä, että konsernijohtolla on käytettävissään omistajaohjauksen ja luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden toteuttamisen kannalta tarpeelliset tiedot lainsäädännön sallimissa rajoissa.

Luottamushenkilön tiedonsaantioikeus ei sellaisenaan ulotu suoraan tytäryhteisöjen hallussa oleviin tietoihin eikä oikeuta saamaan salassa pidettäviä tietoja ilman erillistä laissa säädettyä perustetta.

Luottamushenkilön tulee käsitellä saamiaan tietoja salassapitoa, henkilötietojen suojaa ja tietojen käyttötarkoitusta koskevien velvoitteiden mukaisesti. Salassa pidettäviä tietoja ei saa ilmaista sivullisille eikä käyttää muuhun kuin lain sallimaan tarkoitukseen. Salassa pidettäviä tietoja sisältävät asiakirjat merkitään sovellettavien säännösten mukaisesti.

17 TILINTARKASTUS JA TARKASTUSLAUTAKUNNAN TIEDONSAANTI

Kuntalain 122 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä. Ratkaisulla pyritään tukemaan konsernitilinpäätöksen tarkastusta ja konsernin kokonaisvaltaista valvontaa.

Tarkastuslautakunnalla on kuntalain mukaisesti oikeus saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi tehtävänsä edellyttämässä laajuudessa.

Konsernijohtolla ja kunnan sisäisestä valvonnasta tai tarkastuksesta vastaavilla tahoilla on oikeus saada omistajaohjauksen ja konsernivalvonnan kannalta tarpeelliset tiedot tytäryhteisöiltä, kun tietojen saamiselle on lainmukainen peruste ja salassapito- sekä tietosuojavelvoitteet huomioidaan.

18 HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA

18.1 Hyvän hallinto- ja johtamistavan periaatteet

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa, joka edistää toiminnan tuloksellisuutta, avoimuutta, vastuullisuutta ja luotettavaa taloudenhoitoa sekä turvaa kuntakonsernin kokonaisedun.

Tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat siitä, että yhteisöissä noudatetaan toiminnan laajuuteen ja luonteeseen nähden asianmukaisia hyvän hallinnon ja johtamisen periaatteita.

Tytäryhteisöjen tulee toiminnassaan noudattaa soveltuvaa lainsäädäntöä, yhtiöjärjestystä tai sääntöjä, kunnan omistajaohjauksen linjauksia sekä tätä konserniohjetta. Epäselvissä omistajaohjaukseen liittyvissä tilanteissa yhteisön johdon tulee olla yhteydessä konsernijohtoon ennen asian ratkaisemista.

18.2 Yhtiökokous

Osakeyhtiön ylin päätöksentekaelin on yhtiökokous, jossa osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa. Yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvista asioista.

Paltamon kunnan hallintosäännön mukaisesti kunnanhallitus nimeää kunnan yhtiökokousedustajat ja antaa heille omistajaohjauksen edellyttämät toimintaohjeet. Yhtiökokousedustajan tulee toimia kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti ottaen huomioon osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen ja mahdollisten osakassopimusten määräykset.

Yhtiökokoukset järjestetään osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaisesti. Tarvittaessa voidaan järjestää ylimääräinen yhtiökokous.

18.2.1 Yhtiökokouksen koollekutsuminen ja käsiteltävät asiat

Tytäryhteisön tulee huolehtia yhtiökokouksen koollekutsumisesta osakeyhtiölain, yhtiöjärjestyksen ja mahdollisen osakassopimuksen mukaisesti.

Yhtiökokouskutsu, esityslista ja päätöksenteon kannalta tarpeellinen kokousaineisto tulee toimittaa Paltamon kunnalle niin hyvissä ajoin, että kunnanhallituksella on mahdollisuus käsitellä yhtiökokouksessa päätettäviä asioita ja antaa tarvittavat toimintaohjeet kunnan yhtiökokousedustajalle.

Kokousaineistosta tulee käydä ilmi käsiteltävät asiat, päätösehdotukset ja niiden keskeiset perustelut. Yhtiökokouskutsu liitteineen toimitetaan sähköpostitse Paltamon kunnan kirjaamoon osoitteeseen paltamon.kunta@paltamo.fi sekä tiedoksi kunnanjohtajalle.

Mikäli yhtiökokouksessa käsiteltävä asia edellyttää tämän konserniohjeen mukaista kunnan ennakkokantaa, tytäryhteisön tulee huolehtia ennakkokannan hankkimisesta ennen asian ratkaisemista.

18.2.2 Yhtiökokouskutsun liitteet

Yhtiökokouskutsuun tulee liittää esityslista, päätösehdotukset perusteluineen sekä päätöksenteon kannalta tarpeelliset asiakirjat.

Kokouksessa käsiteltävistä asioista riippuen kutsun mukana tulee toimittaa mm. seuraavat asiakirjat:

- tilinpäätös, joka sisältää tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot
- toimintakertomus, jos sellainen on laadittava
- tilintarkastuskertomus
- talousarvio, vastikkeita koskevat esitykset ja muut suunnitelmat silloin, kun ne kuuluvat kyseisen yhtiön yhtiökokouksessa päätettäviin asioihin
- yhtiön hallituksen perusteltu päätösehdotus asioissa, jotka edellyttävät kunnan ennakkokantaa
- muut päätöksenteon kannalta olennaiset asiakirjat.

Asiakirjat tulee toimittaa riittävän ajoissa, jotta kunnan omistajaohjaus ja yhtiökokousedustajan ohjeistaminen voidaan toteuttaa asianmukaisesti.

18.2.3 Yhtiökokouksen pöytäkirja

Yhtiökokouksesta laaditaan pöytäkirja osakeyhtiölain mukaisesti. Pöytäkirja on pidettävä osakkeenomistajien nähtävänä viimeistään kahden viikon kuluttua yhtiökokouksesta.

Tytäryhteisön tulee toimittaa allekirjoitettu yhtiökokouksen pöytäkirja liitteineen viipymättä sen valmistuttua Paltamon kunnan kirjaamoon osoitteeseen paltamon.kunta@paltamo.fi sekä tiedoksi kunnanjohtajalle ja kunnan yhtiökokousedustajalle.

Tytäryhteisön tulee huolehtia siitä, että yhtiön hallituksen jäseniksi, varajäseniksi ja tilintarkastajiksi valituille henkilöille ilmoitetaan heidän valinnastaan. Lisäksi yhtiön tulee huolehtia tarvittavien muutosilmoitusten tekemisestä kaupparekisteriin.

18.3 Hallituksen tehtävät ja työskentely

Tytäryhteisön hallitus vastaa yhteisön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Hallituksen ja toimivan johdon tehtävien ja vastuiden tulee olla selkeästi määriteltyjä.

Hallituksen tulee vahvistaa toimintansa kannalta tarkoituksenmukaiset työskentelykäytännöt sekä huolehtia kokousten asianmukaisesta valmistelusta, päätösten dokumentoinnista ja toimeenpanon seurannasta. Hallituksen puheenjohtaja vastaa hallitustyöskentelyn johtamisesta ja huolehtii yhteistyössä toimitusjohtajan kanssa siitä, että hallituksella on käytettävissään päätöksenteon edellyttämät riittävät ja ajantasaiset tiedot.

Hallituksen tulee arvioida vähintään kerran vuodessa omaa toimintaansa ja työskentelytapojaan sekä säännöllisesti toimitusjohtajan toimintaa. Arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota erityisesti hallituksen työskentelyn tuloksellisuuteen, päätöksenteon laatuun ja omistajan asettamien tavoitteiden toteutumiseen.

18.4 Toimitusjohtajan asema ja tehtävät

Tytäryhteisön toimitusjohtaja vastaa yhteisön juoksevasta hallinnosta osakeyhtiölain sekä hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan tehtävistä, toimivallasta, raportointivelvollisuudesta, palkitsemisesta ja muista keskeisistä toimisuhteen ehdoista sovitaan kirjallisessa toimitusjohtajasopimuksessa.

Hallitus vastaa toimitusjohtajan valinnasta, toimitusjohtajasopimuksen hyväksymisestä sekä toimitusjohtajan toiminnan ohjaamisesta ja valvonnasta. Toimitusjohtajan valinnassa ja sopimuksen olennaisia ehtoja muutettaessa noudatetaan tämän konserniohjeen mukaista ennakkokantamenettelyä.

Toimitusjohtajan tulee huolehtia siitä, että hallitukselle annetaan riittävät ja ajantasaiset tiedot yhteisön toiminnasta, taloudellisesta tilanteesta, merkittävistä riskeistä sekä muista hallituksen päätöksenteon kannalta olennaisista asioista.

18.5 Esteellisyys, sidonnaisuudet ja eturistiriidat

Kuntakonsernin päätöksenteossa ja tytäryhteisöjen toiminnassa tulee kiinnittää erityistä huomiota esteellisyteen, sidonnaisuuksiin ja eturistiriitojen ehkäisemiseen.

Kunnan toimielimissä esteellisyys määräytyy kuntalain ja hallintolain mukaisesti. Tytäryhteisöjen hallitusten jäsenten ja toimivan johdon esteellisyteen sovelletaan asianomaista yhteisöä koskevaa lainsäädäntöä, kuten osakeyhtiölakia.

Kunnan päätöksenteossa tulee ottaa huomioon erityisesti hallintolain 28 §:n mukainen yhteisöjäävi sekä kuntalain 97 §:ssä säädetyt esteellisyyttä koskevat erityissäännökset ja poikkeukset. Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön hallituksen jäsenyys tai toimitusjohtajan tehtävä voi muodostaa esteellisyyden käsiteltäessä yhteisöä koskevaa asiaa kunnan toimielimessä. Esteellisyys arvioidaan tapauskohtaisesti sovellettavan lainsäädännön perusteella.

Yhteisöjen hallitusten jäsenten ja toimivan johdon tulee tunnistaa sellaiset sidonnaisuudet ja eturistiriidat, jotka voivat vaikuttaa heidän riippumattomuuteensa tai puolueettomuuteensa.

Esteellisen henkilön tulee ilmoittaa esteellisyydestään ja pidättäytyä asian käsittelystä ja päätöksenteosta. Tarvittaessa henkilön tulee antaa esteellisyyden arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Esteellisyys ja sen vaikutus asian käsittelyyn dokumentoidaan asianmukaisesti.

18.6 Eettiset toimintaperiaatteet ja väärinkäytösten ehkäiseminen

Tytäryhteisöjen toiminnassa noudatetaan rehellisyyden, tasapuolisuuden, vastuullisuuden ja avoimuuden periaatteita. Yhteisöjen hallituksen jäsenten ja toimivan johdon tulee toimia yhteisön edun mukaisesti sekä ottaa huomioon kuntakonsernin kokonaisuus sovellettavan lainsäädännön rajoissa.

Tytäryhteisöjen tulee huolehtia siitä, ettei yhteisön varoja, asemaa tai päätösvaltaa käytetä henkilökohtaisen edun tavoittelemiseen. Yhteisön päätöksenteossa ja toiminnassa tulee ehkäistä korruptiota, epäasiallista vaikuttamista ja muita väärinkäytöksiä. Tytäryhteisöt eivät saa antaa tukea poliittiseen toimintaan.

Yhteisöjen hallituksen jäsenten ja toimivan johdon tulee pidättäytyä sellaisista eduista, lahjoista ja vieraanvaraisuudesta, jotka voivat vaarantaa tai joiden voidaan perustellusti katsoa vaarantavan heidän riippumattomuutensa tai puolueettomuutensa.

Tytäryhteisöjen tulee huolehtia väärinkäytösten ehkäisemisestä sekä mahdollisten väärinkäytösepäilyjen asianmukaisesta ja puolueettomasta selvittämisestä. Olennaisista väärinkäytösepäilyistä tulee ilmoittaa konsernijohdolle sovellettavan lainsäädännön sallimissa rajoissa.

18.7 Hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutumisen seuranta

Tytäryhteisön hallituksen tulee arvioida periaatteiden toteutumista osana omaa työskentelyään, sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa.

Konsernijohto seuraa hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutumista osana kuntakonsernin omistajaohjausta ja konsernivalvontaa. Havaituista olennaisista puutteista ja niiden korjaamiseksi toteutettavista toimenpiteistä tulee raportoida konsernijohdolle.

19 OHJEEN VOIMAANTULO JA SEURANTA

Tämä konserniohje tulee voimaan valtuuston päätöksen jälkeen ja sillä kumotaan Paltamon kunnanvaltuuston 17.9.2014 hyväksymä konserniohje.

Tytäryhteisöjen tulee käsitellä konserniohje toimitelmissään viipymättä sen voimaantulon jälkeen ja toimittaa käsittelyä koskeva pöytäkirjanote kunnalle. Konsernijohto seuraa ohjeen toimivuutta ja valmistelee tarvittavat muutokset valtuuston päätettäväksi.

Ohjeen ajantasaisuus arvioidaan aina, kun kuntalain, muun olennaisen lainsäädännön, kunnan hallintosäännön tai konsernirakenteen muutokset sitä edellyttävät.